

การพัฒนาบุคลากร

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

I หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย (POLICY)

1. ความหมายและความสำคัญของนโยบาย

“นโยบาย” หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ
(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542)

“นโยบาย” หมายถึง แนวทางที่กำหนดไว้ สำหรับการดำเนิน
กิจการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

“นโยบาย” เป็นกรอบสำคัญของการบริหารและการจัดการ
หน่วยงานทุกระดับและทุกประเภท สำหรับการ
วางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

“นโยบาย” เป็นเสมือนเข็มทิศ และหางเสือ

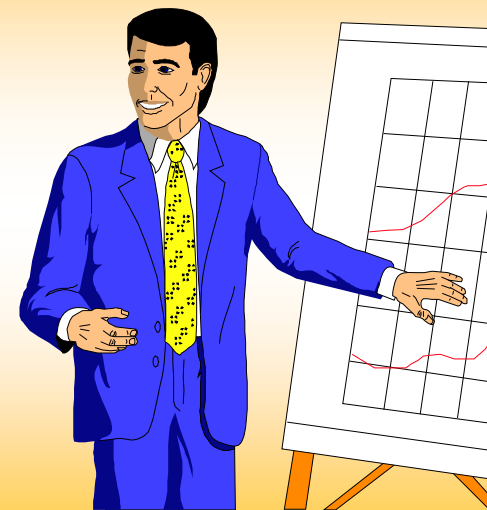
2. ความสำคัญของนโยบาย ในฐานะเป็นกรอบของ การบริหารจัดการ

2.1 เป็นกรอบในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ
และหน่วยงาน

2.2 เป็นกรอบในการวางแผน

2.3 เป็นกรอบในการตัดสินใจ

2.4 เป็นกรอบในการกำกับ
และติดตามการดำเนินการ

3.ประเภทของนโยบาย

การจำแนกประเภทของนโยบาย ทำ
ได้หลายวิธี

-
- 3.1 จำแนกตามลักษณะเนื้อหาของนโยบาย
  - 3.2 จำแนกตามระดับชั้นขององค์กร
  - 3.3 จำแนกตามหน้าที่ของหน่วยงาน
  - 3.4 จำแนกตามขอบเขตหรือพื้นที่ของการใช้นโยบาย

II นโยบายสาธารณะ (PUBLIC POLICY)

1. ความหมายและความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

1.1 นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือก
จะกระทำหรือไม่กระทำ

1.2 นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจ
ของรัฐบาล ซึ่งกำหนดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาของ
สังคมด้านต่าง ๆ

1.3 นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางกว้าง ๆ
ที่รัฐบาลหนึ่งได้กำหนดขึ้นล่วงหน้า เพื่อเป็น
แนวทางให้มีการกระทำต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้
บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

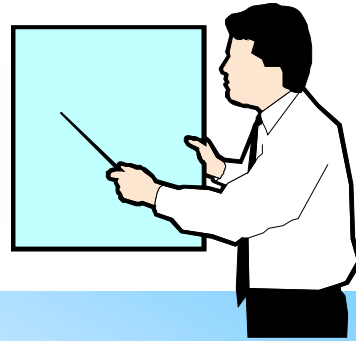

**1.4 นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรม
ของรัฐบาล ซึ่งรวมถึงกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต
กิจกรรมที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่
คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต**

**สรุป : นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทาง
หรือการตัดสินใจของรัฐบาลสำหรับ
การดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้**

2. การพัฒนานโยบายสาธารณะ

2.1 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 : แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

2.2 นโยบายรัฐบาล

2.3 สถาบันนิติบัญญัติกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

2.4 พรรคการเมืองกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

2.5 หน่วยงานราชการกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

3.กระบวนการนโยบาย

นโยบายในฐานะที่เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย
ขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน

3.1 การกำหนดนโยบาย

การกำหนดปัญหาหรือการวิจัย
และการวิเคราะห์นโยบาย

3.2 การนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.3 การประเมินผลนโยบาย

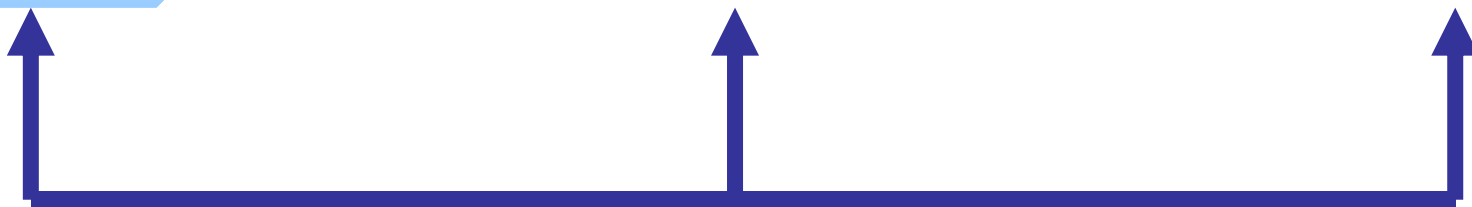
การกำหนด
นโยบาย

การนำนโยบาย
ไปปฏิบัติ

การประเมินผล
นโยบาย

ผลย้อนกลับ

4. การกำหนดนโยบาย

กระบวนการที่ทำให้นโยบายเกิดขึ้น ขั้นตอน
สำคัญของการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย

4.1 กำหนดปัญหา : ดันหารรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์และวิจัยนโยบาย

4.2 พัฒนาทางเลือก

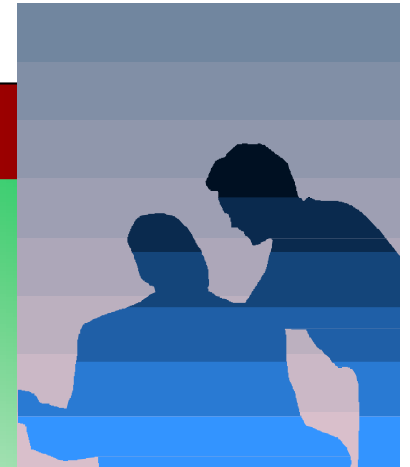
4.3 เสนอทางเลือก

5.การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ
นโยบายมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา

- 5.1 กรอบความคิดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 5.2 ตัวแปรสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 5.3 กลยุทธ์ และเทคนิคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 5.4 ปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือ
ความล้มเหลวของนโยบาย

6. การประเมินผลนโยบาย

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนโยบาย – เป็นขั้นตอนของการประเมินค่าว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือไม่มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไร

ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน จะเป็นผลย้อนกลับ (FEEDBACK) สู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา นโยบายต่อไป

**การประเมินผลนโยบาย มีประเด็นสำคัญ
ที่ควรพิจารณา คือ**

**6.1 แนวคิดหลักเกี่ยวกับการกำกับติดตาม
ประเมินผล**

**6.2 กลยุทธ์และเทคนิค ในการกำกับติดตาม
ประเมินผล**

III นโยบายการศึกษา (EDUCATIONAL POLICY)

- 1. เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะ
และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ**
- 2. เป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542**
- 3. เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาล**
- 4. เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายพรรคการเมือง**